

VROUWEN IN DE GEMEENTE VAN CHRISTUS

Pinksteren

Mannen en vrouwen wachten en bidden¹ na Christus' hemelvaart tot God Zijn Geest uitstort; Joël had er met zoveel verlangen naar uitgezien: Gods Geest voor mannen én vrouwen². Deze Geest-gevulde mannen en vrouwen vormen vanaf dan samen het lichaam van Christus; één door de ene Geest die zij allen ontvangen hebben; zonder onderscheid tussen vrije of dienstknecht, man óf vrouw³. Het is één lichaam met één gezaghebbend hoofd: Christus⁴. Wél zijn wij allemaal verschillende lichaamsdelen, daartoe toegerust door de Geest met verschillende gaven⁵, die de Geest toedeelt aan 'wie Hij wil'⁶ - niets suggereert dat dit afhankelijk is van het man of vrouw zijn. Zo wordt elk lid ingeschakeld om de ander te dienen, tot opbouw van de gemeente⁷. *Is het mogelijk dat man en vrouw in de gemeente geroepen zijn om elkaar te dienen, maar dat mannen de gemeente mogen dienen op wijzen die vrouwen niet zijn toegestaan?* Vanuit bovenstaande visie op de gemeente van Christus wijst niets daarop. Ook de praktijk leert dat zowel mannen als vrouwen zich door de Geest geroepen weten tot het verrichten van álle taken die de schrift noemt.

Oude Testament

In het Oude Testament verleent God vrouwen geestelijk en godsdienstig gezag en spreken zij in het openbaar namens God. Mirjam was naast Mozes

en Aäron door God aangesteld als leidster om Israël uit Egypte te leiden⁸. Als profetes bekleedde ze eenzelfde positie als Mozes en Aäron⁹. Met geestelijk gezag spreekt ze tot de héle vergadering Israëlieten en gaat hen voor in aanbidding¹⁰. Debora richtte het volk Israël en had dus institutioneel godsdienstig gezag over een hele natie¹¹. Josia raadpleegt via een delegatie hooggeplaatste mannen (o.a. de priester Hilkia en Safan de schrijver) God via de profetes Hulda¹². En dat terwijl er genoeg mannelijke profeten ‘voorhanden’ waren: Jeremia en Sefanja! Esther vaardigde een godsdienstig besluit uit waarmee zij een godsdienstig feest instelde¹³. Vergeet ook niet dat vele bijbelgedeelten afkomstig zijn van vrouwen (Debora’s lied, Hanna’s gebed, Elisabeths profetie¹⁴) en nu gezaghebbend zijn voor zowel man als vrouw¹⁵!

Nieuwe Testament

In het Nieuwe Testament is het beeld niet veel anders. Vrouwen zijn actief betrokken in de openbare Evangelieverkondiging en drage volle medeverantwoording. De profetes Anna spreekt tot allen over God¹⁶, de Samaritaanse vrouw verkondigt een hele stad het evangelie¹⁷ en Jezus laat Zijn opstanding het eerst door vrouwen verkondigen¹⁸. Rondom ‘eerstbekeerden’ van een plaats, zoals Damaris in Athene¹⁹ en Lydia in Philippi²⁰, groepeerden zich vaak de gemeente²¹. Waarschijnlijk hadden deze eerstebekeerden ook de leiding van de samenkomsten, waar de titel van Phoebe ‘patrones’ ook op wijst²². In ieder geval namen zij een erepositie in en was men hen onderschikking verschuldigd²³. De dochters van Filippus waren profetessen²⁴ en Priscilla²⁵ wordt Paulus’ medearbeidster genoemd (het woord dat Paulus gebruikt voor collega’s in

de Evangelieverkondiging). Als ‘lerares’ zet zij Apollos ‘de weg Gods nauwkeuriger uiteen’²⁶. Maria ‘heeft zich veel moeite gegeven’, een woord dat ook voor mannen wordt gebruikt en specifiek duidt op het gehele zendings- en gemeentewerk²⁷ en Euodia heeft samen met Paulus in de prediking van het evangelie gestreden²⁸.

Beperkingen voor vrouwen?

Toch zijn sommige gemeenten van mening dat er voor vrouwen beperkingen gelden ten aanzien van het verkondigen van Gods waarheid. Wáár de grens ligt (en waarom daar) is vaak niet geheel duidelijk en verschilt per gemeente. Op grond van 1 Kor 14 en 1 Tim 2 wordt geleerd dat vrouwen ‘in de gemeente moeten zwijgen’ en ‘geen gezag over mannen’ mogen hebben. In onze gemeente komt dit tot uiting in het ambt dat gesloten is voor vrouwen, hoewel de teksten zelf niet over het ‘ambt’ spreken. Op grond waarvan mag een vrouw dan wel in allerlei andere situaties spreken of gezag uitoefenen? Vanuit de overtuiging dat de Bijbel zichzelf niet tegenspreekt en in Oude Testament en Nieuwe Testament vele vrouwen wel gezaghebbende posities bekleden en spreken in de gemeente, wil ik deze teksten graag nader bekijken.

1 Kor 14:34-35 *Dat uw vrouwen in de gemeenten zwijgen; want het is hun niet toegelaten te spreken, maar bevolen onderworpen te zijn, gelijk ook de wet zegt. 35 En zo zij iets willen leren, laat ze thuis hun eigen mannen vragen; want het staat lelijk voor de vrouwen, dat zij in de gemeente spreken.*

Wat bedoelt Paulus met ‘zwijgen’? In hoofdstuk 11 heeft Paulus het expliciet over ‘iedere vrouw die bidt of profeteert’²⁹. Paulus kan dus geen absoluut zwijggebod hebben bedoeld. Zou Paulus dan met ‘zwijgen’ bedoelen dat vrouwen geen onderricht mogen geven? Maar als zij profeteren leren zij de gemeente ook en hebben zij toch ook gezag over mannen³⁰? Daarbij gaat het in vers 35 juist om vrouwen die iets willen leren. Dan moet het in vers 34-35 gaan om vrouwen die vragen stellen over Gods Woord. Het valt ook op dat het geen algemeen verbod betreft: het gaat om getrouwde (úw) vrouwen. Vrouwen moeten thuis hún man opheldering vragen. Wat verboden wordt, is dat vrouwen (opstandige wijze) vragen stellen over de profetieën van hun mannen.

1 Tim. 2:11-13: *Een vrouw late zich leren in stilheid, in alle onderdanigheid. 12 Doch ik laat de vrouw niet toe, dat zij leert, noch over de man heerst, maar wil, dat zij in stilheid is. 13 Want Adam is eerst gemaakt, daarna Eva.*

Het is de vraag of het voorschrift ‘vrouwen’ of ‘echtgenotes’ betreft. Vanuit het Grieks zijn beide vertalingen mogelijk. Daarbij lettend op de zeer adequate vertaling van de Statenvertaling (het gaat om ‘overheersing’ en niet om ‘gezag uit oefenen’), gaat het in deze tekst over de onrechtmatige dominantie van een vrouw over haar man binnen het huwelijk. Dít alles sluit goed aan bij de verwijzing naar Adam en Eva. Er wordt verwezen naar Genesis 2, waar het húnwelijk wordt ingesteld. In dat huwelijk laat hij zich domineren door zijn vrouw, hetgeen fatale gevolgen heeft. Dát voorbeeld wordt hier ter waarschuwing aangehaald.

Scheppingsorde

Met dit laatste komen we tot het belangrijke punt van de scheppingsorde. Leert de scheppingsorde niet dat dé man als hoofd boven dé vrouw staat? De schéppingsorde leert dit in ieder geval niet: God scheidt de méns, man en vrouw, naar zijn beeld (Gen 1:28). Binnen dé schepping (Gen 1) wijst niets erop dat het mannelijk geslacht hoofd is van het vrouwelijk geslacht. In Genesis 2 is er wel onderscheid tussen man en vrouw, maar dit betreft de huwelijksrelatie. Omdat Eva uit Adam is geschapen zijn zij vanaf het begin één vlees, een echtpaar. Binnen deze eenheid vormt de man het hoofd, zo leert Paulus vervolgens³¹. In het huwelijk moeten vrouwen hún man onderdanig zijn, in de gemeente moet eenieder elkaar onderdanig zijn. Alleen Christus is het hoofd van zijn lichaam, dat zowel mannen als vrouwen omvat³².

Ilonka Terlouw

Kernkatern Huizen, 16 juni 2006

---

¹ Hand 1:14

² Hand 2:16,17 / Joel 2:29

³ 1 Kor 12:13, Gal 3:28

⁴ Ef 4:15, 5:23

⁵ 1 Kor 12: zie o.a. 4, 11, 28 / om te leren, helpen, onderwijzen, met wijsheid te spreken, geloof, bekwaamheid om te besturen, profeteren, vermanen of vertroosten, leiding te geven, barmhartigheid te betonen (Rom 12:6; 1 Kor 12:8, 10, 28-31)

⁶ 1 Kor 12:7,8, 11

⁷ 1 Kor 12:25, 14:5, 12 en Ef 4:mn 12-13

⁸ Micha 6:4

⁹ Ex 15:20; Deut 18:15, Ex. 7:1

¹⁰ Ex 15:20, 21

¹¹ Richt 4

¹² 2 Kon 22:12-14

¹³ Ester 9:20-32

¹⁴ Deborah: Richt 5:1-31 / Hanna: 1 Sam 2:1-10 / Elisabeth: Luk 1:41-45

¹⁵ vgl. 2 Petr. 1:21: ménsen, zowel mannen als vrouwen, hebben van Godswege gesproken

¹⁶ Luk 2:36-38

¹⁷ Joh 4

-
- ¹⁸ Matt 28:10; Joh. 20:17
¹⁹ Hand 17:34
²⁰ Hand 16:14
²¹ 1 Kor 16:15vv / romdom Lydia: Hand 16:40, rondom Maria: Hand 12:12
²² Rom 16:2
²³ 1 Kor 16:15vv
²⁴ Hand 21:9. Voor invulling profetenambt zie o.a. 1 Kor 14:3,4, 31
²⁵ Hand 18:2, 18, 26; Rom 16:3; 1 Kor 16:19, 2 Tim 4:19
²⁶ Rom 16:5
²⁷ Rom 16:6
²⁸ Fil 4:2
²⁹ 1 Kor 11:5
³⁰ 1 Kor 14:3,4, 31. Profeteren omvat verkondigen en leren
³¹ Ef 5:21-33
³² Ef 5:23